

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Kaupo Kangur
juhatuse liige
Prügiekspress OÜ
info@prügiekspress.ee

21.11.2024 nr 2.2-10/24/2768-2

Tähelepanu juhtimine

Andmekaitse Inspeksioon (AKI) sai pöördumise, mille kohaselt saatis Prügiekspress OÜ 30.10.2024 otseturustuspakkumise väga paljude isikute e-posti aadressidele, mis olid kõik adressaatide nimekirjas nähtavad. Pöördumise kohaselt ei olnud kaebaja otseturustuspakkumisteks nõusolekut andnud.

Selgitame, et eraisiku e-posti aadress kuulub isikuandmete hulka. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 ([isikuandmete kaitse üldmäärus](#) ehk IKÜM) 1 artikkel 4 punkti 1 järgi on isikuandmed igasugune teave, mille kaudu on võimalik otseselt või kaudselt isikut tuvastada. Seega, kui võrd e-posti aadressid on tavapäraselt loodud isikute nimede alusel, võivad konkreetsed inimesed olla tuvastavad. Isikuandmete töötlemine on IKÜM artikli 4 punkti 2 kohaselt igasugune toiming või toimingute kogum, mida isikuandmetega tehakse. Nii kuulub isikuandmete töötlemise hulka mh e-posti aadressi kasutamine, säilitamine, edastamine, levitamine jne. Isikuandmete töötlemisele kohalduvad IKÜM-st, aga ka isikuandmete kaitse seadusest ja sõltuvalt valdkonnast muudest eriseadustest tulenevad nõuded. Nii on oluline, et isikuandmete seaduslikuks töötlemiseks oleks täidetud üks IKÜM artikkel 6 lõikes 1 nimetatud tingimustest (töötlemiseks peaks olema kas inimene nõusolek, töötlemise õigus tuleb seadusest või õigustatud huvi olemasolust jne). Lisaks sellele peavad aga olema täidetud isikuandmete töötlemise põhimõtted: isikuandmete töötlemine peab olema mh läbipaistev, töötlemine peab olema kooskõlas selleks ettenähtud eesmärgiga, piirduma minimaalselt vajalikuga jne.

E-posti aadressi üldreeglina ilma inimese nõusolekuta avaldada ega jagada ei tohi. Juhime Teie tähelepanu sellele, et nii ei ole isikuandmete kaitse nõuetega kooskõlas olukord, kus ilma eelnevalt küsitud nõusolekuta saadetakse e-kiri viisil, kus selle adressaadid koos e-posti aadressidega on kõikidele kirja saajatele näha. Kusjuures problemaatiline ja küsitav on seegi, et kui e-kirja saatja on saanud kuskilt kolmandast kohast kunagi varem kellegi e-posti aadressid, siis kas ja mis tingimustel võiks ta neid nüüd uuesti teistel eesmärkidel kasutada. Kui andmetöötlejale (isikule/asutusele/organisatsioonile) on antud nõusolek kasutada e-posti aadressi mingitel kindlatel eesmärkidel, siis ei tohiks keegi teine kasutada seda hiljem enda seatud muul eesmärgil.

Ühtlasi aga tuleb arvestada sedagi, et iga e-kiri, mis välja saadetakse, võib jõuda isikuteni, kellele see konkreetne kiri ei ole adresseeritud – seda ennekõike siis, kui eksitakse e-posti aadresside kirjutamisel. Selle tulemusena võivad kõrvalised isikud teada saada informatsiooni, mis ei ole neile mõeldud – olgu selleks nii kirja adressaadid koos e-posti aadressidega kui ka kirja enda sisu. Kõige mustema stsenaariumi tulemusena võidakse selle kirja sisu (koos e-posti aadressidega) edastada veel suuremale isikute ringile või laiemale avalikkusele. Sellepärast tulebki eraisikute e-posti aadresside kasutamisel kindlasti arvestada isikuandmete töötlemise

reeglitega, sh tuleb eelistada neid meetmeid, mis kohe alguses tagavad suurema privaatsuse. E-kirjade saatmisel võiks seega taolistel puhkudel eelistada varianti, kus e-posti aadressid on pimekoopias.

Kuna kõnealune e-kiri oli otseturustuslik, selgitame järgnevalt ka otseturustuse nõudeid. Otseturustuspakkumiste saatmist reguleerib [elektroonilise side seadus](#) (ESS). Füüsilisest isikust kliendi elektrooniliste kontaktandmete kasutamine otseturustuseks on lubatud üksnes kliendi eelneval nõusolekul.¹ Nõusolek peab vastama IKÜM-is toodud nõuetele ning selle olemasolu tõendamise kohustus on vastutaval töötlejal. Samuti peab olema isikule tagatud õigus igal ajal keelata teda käsitlevate andmete töötlemine otseturustuseks.

Kui otseturustuseks kasutatakse juriidilise isiku kontaktandmeid, siis eelneva nõusoleku omamise kohustust ei ole, kuid talle peab andma samamoodi võimaluse keelata oma kontaktandmete edasine selline kasutamine. Sealjuures tuleb nii füüsilisele kui ka juriidilisele isikule anda iga kord, kui tema elektroonilisi kontaktandmeid kasutatakse otseturustuseks, selge ja arusaadav võimalus tasuta ning lihtsal viisil keelata oma kontaktandmete selline kasutamine ning isikul peab olema võimalus nimetatud õigust realiseerida elektroonilise side võrgu kaudu.²

Vastavalt pöördumisele lisatud otseturustuspakkumisele puudus selles teave, mis võimaldanuks reklaami saajal oma õigust keeldumisele tasuta ja lihtsal viisil realiseerida. **Eeltoodust tulenevalt juhime tähelepanu, et otseturustuspakkumiste saatmine ilma, et sellel oleks välja toodud selgelt ja arusaadavalt teave, mismoodi pakkumistest loobuda, rikub elektroonilise side seadusest tulenevaid nõudeid. Samuti ei ole pakkumiste saatmine lubatud, kui isik on selgelt väljendanud soovi pakkumisi mitte saada.**

Seega tuleb Teil viia isikuandmete töötlemine kooskõlla IKÜM-ist tulenevate nõuetega.³ Ning otseturustuse saatmisel tuleb arvestada ESS-st tulenevate nõuetega ning mitte saata pakkumisi isikutele, kes pole selleks nõusolekut andnud või on pakkumiste saamisest keeldunud.

Käesolevale tähelepanu juhtimisele AKI vastust ei oota.

Lugupidamisega

Mona-Reti Pavlov
jurist
peadirektori volitusel

¹ ESS § 103¹ lõige 1

² ESS § 103¹ lõige 2 ja 4

³ Isikuandmete töötlemise põhimõtetest saab täpsemalt lugeda AKI [kodulehelt](#).